

GİRİŞ

"Kalkınma" olarak terimin bilimsel karşılığı ÜRTİCİ GÜÇLERİN GELİŞME DİNAMİĞİNİN SAĞLANMASI'DIR(T.S.İ.P Program ve Tüzük Gereke bölümü sa.8) Bunu derdemez şu soru ken - dini gelip dayatır: BİLİM NEDİR?

BİLİM NEDİR?

Fenomenlerin (olayların)kanunu bulmak.Yalnız verili bir süre içinde gözetildiği olgun biçimini almış ve bir bağıllık göstermiş olaylara egemen olan kanun,önemli değil - dir.Herşeyden önce olayların değişme,gelişme kanunu,yani bir biçimden ötekine,bir bağıllık düzeninden ötekisine geçiş önemlidir.

Olaylar ya tabiatta ya da toplum da geçerler.Bizim burda özellikle üzerinde durduğumuz olaylar toplum olaylarıdır.Toplum bütünüyle insan ilişki ve olaylarının(şeylerin ve düşüncelerin)hepsine birden verilen addır.Toplumun olaylarını biriktiren bilime TARİH denir.

TARİH:

Toplum bütünüyle insan ilişki ve olaylarını adıysa,tarih bu ilişki ve olayların birikiş bilimidir.İlişki ve olayların varlığı insan varlığına dayanıyor.İnsanın varlığı neye dayanıyordu?Bu sorunun açıklanıp gerçek tabanına oturtulması gerekliydi.

İnsanlığın önüne koyup çözümleneceği problem buydu.İnsanlık tarihi duygu ,düşünce ve dilekleri ile toplumun gidişini bir türlü belirlemediyordu.Ohalde ilişki ve olaylar "İnsan üstüydü",HAYIR?

"Her türlü insan varlığının ve dolayısıyla da bütün tarihin birinci prensibi şudur:İnsanların "tarihi bilmeleri "için,yaşayabilmeleri gerektir(İnsanlar hep ölse :ne insan kalır,ne tarih)

Yaşamak için yiyecek,içecek,barınacak,giyecek ve daha başka şeyler de gerektir.Demek en birinci tarih olayı:o ihtiyaçları gidermek,maddi hayatın kendisini üretmektir.Tarih olgı da ,her türlü tarihin temelli şartıda hakikaten buradadır"(K.Marx Alman İdeolojisi. s. 17-18)Kısacası marks-Engels kendinden önceki bütün görüşlerde devrim yapan keşifleriteki

sözle "ÜRETİM"di.

İnsan denen sosyal yaratığın yaşaması için gerekli maddeleri elde etmesi lazımdır.İnsanın (toplumcul-teknik)ilişkiler içinde tabiattan madde alışverişine üretim denir.İnsanı hayvandan ayıran,toplumı sürüden ayıran şey maddi manevi alet kullanmasıdır.

"Yaşamak için tüketim yapmak,tüketmek için üretim yapmak,üretmek için aletler (aygıt ve avadanlıklar ,makineler ve cihazlar)ve metodlar(düşünceler,planlar veilh.) geliştirmek kaçınılmaz sosyal ilişkiler ve olaylardır."Dr. H. Kıvılcımlı Metafizik Sosyoloji El. S.16) Tarih gerçekliği bu ise bunun yorumlanış tarzı ne olmalıydı?

MADDECI DİYALEKTİK

"Gerek dış dünyanın ve gerekse insan düşüncesinin genel hareket kurallarını bildiren bilim" DİYALEKTİK'tir. (F.E. Ludvig Feuerbach

"Diyalektik görüş genel olarak bir"EVRENE BAKIŞ"ve özellikle TOPLUMA BAKIŞ'tır.Onun için,modern diyalektik evren ölçüsünde gelişkin bir sosyal doktrinin tuttuğu yol,yani metod ve mantıktır.Toplumun manevi,maddi tüm kuruluş,işleyiş ve gidişinde diyalektik

mantık genel ve özel görüşlü bir doktrin yarattı: Ona TARİHİ MADDECİLİK denildi. Toplum denince iki şey akla gelir: (1) Sosyal varlık, (2) İnsan düşüncesi,

1-SOSYAL VARLIK

Sosyal varlık, objektif (nesne) bir şeydir. Yani düşüncemiz dışında ~~katılmı~~ akan düşünce ~~katılmı~~ cemize uymaksızın olan toplum ilişkileri ile toplum şeyleridir. Tarihte görülen bütün olaylar, yaşadığımız bütün ilişki ve şartlar, yaptığımız bütün faaliyetler ve eserler sosyal varlığa girer.

Sosyal varlık başlıca iki büyük gruba ayrılırsa daha iyi kavranılır: (a) maddi temel (b) üst yapı

(a) MADDİ TEMEL: İnsanların üretim, dağıtım, üleşim, tüketim gibi elle tutulur madde ilişkilerini içine alır. Bunlara toptan ekonomi ilişkilerini arayan bilime EKONOMİ POLİTİK adı verilir. (Dr. H. Kıvılcımlı: Bilimde ve felsefede diyalektik nedir? Sa. 7-8)

Lenin, Ekonomi Politik "Üretim ile değil, üretim alanının da insanlar arasında kurulan sosyal ilişkilerle, üretimin sosyal yapısıyla ilgilenir" der. (V. İ. Lenin Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi)

MADDİ TEMEL-ÜST YAPI

Marx-Engels bilim alanında tarih olaylarına, üretim tabanına yerleştirdiler. Bir tabiat bilgini gibi olaylara değerlendirdiler.

"Biçimi her ne olursa olsun, Toplum nedir? İnsanların karşılıklı aksiyonlarının ürünüdür. İnsanlar falan veya filan toplumsal biçimi seçmekte hür müdürler? Hiç te değil. İnsanların üretici melekelerin herhangi bir gelişim halini ortaya koyun: Önünüzde hemen bir ticaret ve tüketim biçimi çıkaracaktır. Üretimin ticaretin, tükatimin herhangi derecedeki gelişimini ortaya koyun: önünüzde hemen falan sosyal şekillenme biçimi, filan aile, "düzen"ler yahut sınıflar örgütü, tek sözle falan sivil toplumun ~~resmî deyimlenişinden başka~~ bir şey olmayacaktır. Falan sivil toplumu ortaya koyun: önünüzde hemen sivil ~~hemen sivil toplumun resmî deyimlenişinden başka~~ bir şey olmayan devlet çıkaracaktır. İşte B. Proudhon'un hiç bir vakit anlamıyacağı şey budur. Çünkü o, Toplum'a Devlet adını verir vermez, büyük bir marifet yaptığını sanıyor: Topluma, Toplumun resmî özeği adını vermektir.

"Söz katımı yapmaya hacet yok ki, insanlar bütün tarihlerinin temeli olan-üretici güçlerin hür hakemi değildirler; Çünkü her üretici güç daha önceden edinilmiş bir güçtür, daha önce ki bir faaliyetin ürünüdür. Böylece üretici güçler, insanların pratik enerjilerinin sonucu olurlar. Ama bu enerjinin kendisi, birtakım şartlarla kısıtlanmış durumdadır. İnsan: vaktiyle edinilmiş üretici güçlerle, yani kendisinden önce var olmuş kendisinin yaratmadığı, daha önce ki kuşukların üretmiş oldukları sosyal biçimleriyle hep o sınırlayıcı şartlar içinde konulmuş bulunur."

"Sonradan gelmiş her kuşak, yani üretim yaparken, kendisine ilk madde olarak ~~ya-~~ ^{bulun} ~~rayan ve daha önceki kuşaklarca edinilmiş~~

çayan ve daha önceki kuşaklarca edinilmiş bulunan üretici güçleri hazır bulur; şu basit olayla insanların tarihinde bir bağıllık biçimlenir; insanların üretici güçleri ve dolayısıyla da sosyal ilişkileri sayesinde büyüyen bir insanlık tarihi biçimlenir. Bundan ister istemez şu mantık sonucu çıkar: İnsanların sosyal tarihleri, kendileri ister bilsinler, ister bilmesinler, hiç bir vakit insanların bireycil girişimlerinin tarihinden başka birşey olmamıştır. İnsanların maddecil ilişkileri, bütün temelini biçimlendirir. Bu maddecil ilişkiler, içinde maddecil ve bireycil insan faaliyetlerinin gerçekleştiği zaruri biçimlerden başka bir şey değildirler."

"B. Proudhon, fikirlerle şeyleri birbirine karıştırıyor." (K. Marx'tan Paul Annenkov'a 28 Aralık 1848 tarihli mektup)

Bu tabiat bilgini gibi yapılan araştırmada birbirlerini belirlediren iki şey görürler. 1-Üretici güçler, 2-Üretim ilişkileri.

"İnsanlar varlıklarının sosyal üretimi sırasında belirli, gerekli ve dileklerinden bağımsız birtakım münasebetlere girerler; bu üretim ilişkileri maddi üretici güçlerin verili bir gelişim seviyesine karşılık düşer. Üretim ilişkilerinin topu birden toplumun ekonomisi yapısını biçimlendirir; bu gerçek taban üzerinde hukukcul ve siyasal üst yapı yükselir ve o üst yapıya belirli sosyal bilinç biçimleri karşılık düşer." (K. Marx Ekonomi Politikin Eleştirisine Katkı, Önsöz)

Engels akıcı diliyle üretici güçleri onun yarattığı üretim ilişkilerini ve o maddi temel üzerine oturmuş üst yapıyı ve sosyal bilinç biçimlerini yerleştirir.

"Tarihin belirleyici temeli olarak baktığımız ekonomik ilişkiler deyince bu had altında şunu anlıyoruz: Belirli bir Toplum insanların geçimlerini üretmelerini ve ürünlerini aralarında değiştirmelerini anlıyoruz. Demek bütün üretim ve taşıma tekniği bunun içindedir. Kavrayışımıza göre bu teknik aynı zamanda ürünlerin değişim yordamı gibi, ürün üleşimini de ve dolayısıyla egemenlik, kandaş toplum eridikten sonra sınıflara bölünüşü de, dolayısıyla egemenlik münasebetlerini ve köleliği de belirler. Dolayısıyla devleti, siyaseti, hukuku vs. de belirler. Ekonomik ilişkiler sırasında, ayrıca o münasebetlerin üzerinde geçtikleri coğrafya temeli de girer ve çok kez gelenekle veya visinental (atlet) alakonularak daha önceki gelişim kollarından beriyi gerçekten aktarılmış kalıntılardan ve tabii gene her sosyal biçimi dışardan çevreveliyen ortamda girer." (F. Engels; Heinz Starkenburg'a mektup 25 Ocak 1894)

"Maddi hayatın üretim yordamı genel olarak sosyal, siyasal ve moral hayat gidişini şartlandırır. İnsanların varlıklarını belirlediren: insan bilinci değildir, tersine, insanların bilinçlerini belirlediren; sosyal varlıkları (gerçeklik) tir?" (K. Marx Ekonomi politikin Eleştirisine Katkı, Önsöz)

Bu konuyu Karl Marx böyle noktalar.

ÜRETİCİ GÜÇLER

"Toplum gerçekliğini -son duruşma da- hangi mekanizma ile değiştirir? Toplumun madde üretimi temelinde dolaysızca etki yapan üretici güçlerle değiştirir." (Dr. H. Kıvılcımlı

Üretici güçler nelerdir görelim: "Klasik Tarih metafizik metodu yüzünden her çağın yalnız en mükemmel örnek yanını ele almıştır; doğuş ve ölüş anlarına yeterince önemse-
memiştir. Diyalektik metodla klasik Tarihsel Maddecilik hangi çağda olursa olsun, insan
Toplumunun genel olarak ve son duruşmada, ÜRETİCİ GÜÇLER'le hareket ettiğini göstermiştir.
Ama, özellikle her çağda ve hele bir çağdan ötekine geçiş konağı içinde o yere ve zamana
göre somut olarak hangi üretici güçlerin ayrı ayrı rol oynadıklarını araştırmak ve bulma
yetkisini, artık Felsefe yerini yalnız ve ancak oğullara dayanan sırf bilime ismarlamıştır.
Üretici güçleri başlıca dört bölüme ayırabiliriz.

1-Teknik:Toplumun tabiatla güreşinde kullandığı cansız araçlar ve kullanmaları.
Aygıtlar,Avadanlıklar ve metodlar.

2-Coğrafya:Toplumun doğrudan doğruya dışarıdan,daha doğrusu mekân içinde çevreliye
maddi ortam.İklim,tabiat vs.

3-Tarih:Toplumun doğrudan doğruya içeriden,daha doğrusu zaman içinde çevreliye ma-
nevi ortam.Gelenek,görenek kalıntıları vs.

4-İnsan:Toplumun gerek dış gerek maddi ortamını,gerek iç manevi ortamını teknik
araçla işleyen kollektif aksiyon.Zar ve şiddet anlamlı Güç vs.

Sosyoloji bakımından yukarıdaki dört üretici güçler dalından yalnız birisini,Teknik
üretici gücü ele almak mümkündür.Soyutlaştırılmış sosyal olaylar hiç değilse bir kerte
dek teknikle aydınlatılabilir.Hele modern çağda Teknik olağanüstü gelişkin olduğundan
öteki üç grup üretici güçler belirli süre için değişmez sayılırsa,yalnız başına Teknik
üretici güçler,sosyal olayların gidişinde Jalon rolünü oynayabilir."(Dr.H.Kıvılcımlı:
Tarih Tezi S.47-48)

Üretici güçler toplum değişmesinin dinamiği olduğuna göre nasıl gelişir:"Toplumun
maddecil üretici güçleri bir kerteğe değin gelişince,o güne dek kozası içinde yattıkları
Üretim ilişkileriyle,yahut o ilişkilerin hukukça deyimlendirilmesi demek olan mülkiye t
münasebetleriyle zıtlığa düşerler.O anda var olan üretim ve mülkiyet ilişkileri vaktiyle
Üretici güçlerin gelişim biçimleri iken şimdi artık o güçlere engel olmaya başlarlar.
O zaman bir sosyal devrimler çağıdırbaş gösterir.Ekonomi temelinin değişmesiyle birli kte
bütün o muazzam üst yapı az çok çabuklukla devrilir.(K.Marx Ekonomi Politığın Elesti-
risine Katkı-Önsöz)

KAPİTALİZM ÜRETİCİ GÜÇLERİN GELİŞMESİNİ ENGELLİYOR:

"Bir toplum (bir sosyal biçim)genişliğince içine aldığı bütün üretici güçleri ge-
liştirmedikçe asla ortadak kalkmaz;ve hiç,bir vakit yeni yüksek üretim ilişkilerinin maddi
var olma şartları eski toplumun göğsünde kucaklanmış bulunmadıkça,o ilişkiler eski
Sosyal biçimin yerine geçemez"(K.Marx. Ekonomi Politığın Eleştirisine Katkı)

Bu veriler altında üretici güçlerin durumuna gözatalım.

a)Teknik Üretici Güçler Nasıl Engelleniyor:

British Associatian önünde konuşan Sir Alexander Glibb 1337'de şöyle diyordu:

"Şüphesiz,bilimsel araştırmaların başarısı ne kadar büyürse,mevcut makânalar ve fab-
rikalar üzerinde ki dolaysız etkileri de o kadar şiddetli olmaktadır.Meselenin bam teli
budur...Değerli buluşların çoğu,tehdit edilen menfaat grupları tarafından satın alınmış

ve imha edilmiştir."

1918 ve 1939 yılları arasında uygulanması, tröstler tarafından uzun müddet geciktirilmiş olan teknik buluşlar arasında demiryollarının elektiriklendirilmesi, cam imal eden yeni otomatik makinaların kullanılması, yer altındaki kömürlerin gaz haline getirilmesi vs. sayılabilir. Kimya sanayiinde ve elektrik cinazları sanayiinde teknik buluşların uygulanmasıyla ilgili daha somut veriler mevcuttur.

1936'da Monsanto Chemical ve Standart Oil, aynı firmalar tarafından imal edilen ve etkisi daha az olduğu için, daha fazla satılan ve daha çok kâr getiren benzeri mamullerin satışını azaltacağı için ,yüksek kaliteli'bir yağlama cihazını ortadan kaldırdılar. 1927 den 1940 a kadar Standart Oil tröstü İ. G. Farben ile yaptığı bir anlaşma gereğince ve Pont tröstünün Neopren mamûlü ile rekabet etmemek için Birleşik Devletler'de Buna sentetik kauçuğunun imalini önlemiştir.

1930yılı başında "tahminlere göre elektrik cereyanı tüketicilerine 10 milyon dolarlık bir tasarruf sağlayacak olan yüksek bir elektrik ampulü icat edilmiş fakat piyasaya çıkarılmamıştır.

Artur A. Bright Jr. General Elektrik ve Vestinghaus tröstünün 10 yıl boyunca ,Birleşik Devletlerde floresan ... lambaların kullanılmasını geciktirmek için uğraştıklarını ortaya koymuştur. Ancak 1939 dadır ki General Elektrik bütün satıcılarından floresa n lambaların aydınlatma masraflarında tasarruf sağladığını belirmemelerini istedi. Amerika kongresinin bir raporunda demir sanayii ile ilgili ve uygulanması tröstler tarafından geciktirilmiş teknik usullerden söz etmektedir.

İcat kapasitesi, gerçekte , büyük tröstlerin araştırma amacıyla yapacakları büyük harcamaların sonucudur. Fakat dikkatle yapılan tahliller tekelci tröstlerin araştırmalara büyük paralar döktükleri halde, gerçek buluşların ancak çok az bir kısmını desteklediklerini ortaya koymuştur. Ve "National Research Project" in bir raporuna göre 1940 ta 13 Amerikan şirketi bilimsel araştırma alanında personelinin 1/3 ini istihdam ediyordu. Savaş sonunda oran %40 a yükseldi.

Emperyalizmin teknik üretici güçleri engellemesini Lenin şöyle anlatır. "Tekel fiyatları, geçici de olsa , sabit bulunduğu için teknik ilerlemenin ve şu halde bütün öteki ilerlemelerin teşvik edici sebebi bir dereceye kadar ortadan kalkar ve bundan başka teknik ilerlemeyi bilerek geciktirmenin ekonomik imkânı doğar" (V. İ. Lenin Emperyalizm, 134)

Kapitalizmin beşiği olan Batı medeniyetlerinde iş bu kerteğe varınca bizim gibi bir sürüde patent hakkı ödeyen geri kalmış kapitalist ülkelere bakmaya gerek bile duyulmaz.

İNSAN ÜRETİCİ GÜCÜ NASIL ENGELLENİYOR?

Tarihi insanlar yapıyor, nasıl?

"İnsanlar tarihlerini kendilerinin yapıyorlar, ama onu serbestçe, kendi seçtikleri şartlar içinde değil, gelenekün miras bıraktığı , doğrudan doğruya verili şartlar içinde yapıyorlar. Ölü kuşakların geleneği, yaşlıyanların beyni üzerine kabus gibi çöker" (K. Marx *Louis Bonaparte Darbesi* ... der Achtzehnte Brimaire des Louis Bonaparte S.7 1852, Stuttgart)

İnsan kolektif aksiyonunun yeri nedir?

"Hayatın üretimi, çalışmakla kişi hayatının , döl yetiştirmekle başkasına ait hayatın

Üretimi, hemen çifte bir münasebet olarak gözüktür. -Bir yandan tabii bir münasebettir Bundan çıkan sonuca göre, ^{öte yandan sosyal bir münasebettir.} üretim yordamı, yahut belirli bir sanayi seviyesi; daima bir kollektif bir aksiyon yordamı veya belirli bir sosyal seviye ile ortaklaşa bulunur. ve kollektif bir aksiyon yordamlığının kendisi de "bir üretici güç"tür; insanların erişebilecekleri üretici güçlerin miktarı sosyal durumu şartlandırır; demek "İnsanlık tarihi daima sanayi ve değişim tarihi ile bağlı olarak incelenmeli ve işlenmelidir." (K. Marx Alman İdeolojisi S.19)

"İnsanların geçim araçlarını üretim yordamı, ilkin, daha önce var olan ve yeniden üretimi gereken geçim araçlarına bağımlıdır." Devletın sosyal örgütlenmesi hep belirli bireylerin ~~istatistik~~ hayat felsefelerinden sızıp çıkar, ama bu bireylerin belirliliği onların kendi gözlerine gördükleri gibi değildir, gerçekte oldukları gibidir, yani maddi olarak etki ve üretim yaparlarken nasılsalar öyledir. O sırada ise onlar iradelerinden bağımsız ve maddi, belirli sınırlar içinde etki yaparlar" (K. Marx Alman İdeolojisi S10)

"Üretici güçlerin en son duruşmada kesin hükmü, insanı otomat yahut bitki veya hayvan yapamaz, Bir canlının yeni çevre şartlarıyla uğradığı Fizyolojik değişikliklerin o canlı türün özel anatomi sistemini yok ederek, yerine başka bir canlı türün özel anatomi sistemini geçirmesi kaçınılmaz kuraldır. Ancak çevre şartları nedenli değişirse değişsin bir canlı türün fizyolojisi o canlı tür yok oluncaya değin o canlı türün anatomi çerçevesi içinde gelişir. Toplumda şu veya bu şartlarla üretim güçleri nedenli değişirse değişsin ~~ö~~var olan üretim ilişkileri, ekonomi temeli üst yapı ve bilinç biçimlerinin çerçevesinin içinde gelişir. Üretici güçler içinde en canlı ve en aktif olanı insanın kendisidir. İnsaninsa bütün hayvanlardan farkı yalnız organlarıyla değil bu organlar içinde neçeliği ve niceliği en farklı olan beyninin işleyişiyle özetlenir. Üretim güçleriyle üretim ilişkilerinde üst yapıda hiç bir değişiklik olmaz ki insan bilinci ondan etkilenmesin ve buna karşılık tepki göstermesin. İnsanın kendisi : üretici güçlerle bilinç biçimlerinin buluştuğu en yüksek sentezdir. (Dr. Hikmet Kıvılcımlı Bilimsel Sosyalizmin Doğuşu S36-37)

İstatistiklerde yazılı soyut rakamlar somut insan ilişkilerinden çıkmıştır.

Kişi başına dış ticaret açığı 75 TL. dir. 1967 dış ticaret açığı 1 milyar 461 milyon, 013 bin 200 dir. Aynı yıl Emperyalist ülkelerde (%73,7 OECD ülkeleriyle) ticaret yaptığımız için (Dünya fiyatlarına göre ihraçta ucuz, ithalde pahalı) kayıbımız 3 milyar, 368 milyon 400 bin TL. dir. Yaklaşık 2 Milyara yakın parayı onlara (%88 dış ticaret yapma özel sektörümüz haraç olarak vermiştir. 8 yılda ise ödediğimiz haraç 34 milyar 350 milyon 400 bindir. (1960-1967)

Bu ise nüfusun büyük çoğunluğunu (%75) olan köylülüğümüzü de başında kurda kuşa sele ve kuraklığa terk edip, milli gelir denilen ~~data~~ ^{dalavere} nin 1/4 ne (% 25,3-59.526, 1 milyon) raggu edip, köyü şehirden beş kat geri bırakıyor.

1970 Gayri Safi Milli Hasıla 211 Milyar TL. dir. Bunun %2 si sanayidedir. (50 milyar)

bunun 45 milyonunu (%90nı) 3423 işyeri (10 beygir gücü veya 10 işçiden) Üretmektedir.

(1,5 Milyon sanayi işçisinin 1/3 (441.394) çalıştırıyor.) Yani 3423 işyeri birkaç

bin işyerinden daha çok mal üretiyor. 3423 işyerinin 296 Devlet , 3127 ise özel

kesimdede. Özel kesim II kat daha fazla , karşılaştırılalım. (1963)

Devlet

Özel

İşçi Sayısı

194.631

220.058

Yılda Ödenen Ücret

1.727.169.000

1.499.486.000

Yıl İçinde Sabit S. Y

724.090.000

899.429.000

Katma değer

6.610.070.000

4.960.120.000

Devlet işletmeleri özel sektörden %35 daha az ücret ödüyor. Bir avuç para babası kendi çıkarı için işçiyi sık boğaz ediyor.

Bu gerçeklik karşısında insanların etkilenip tepki göstermesi düşünülemez. İnsan olarak insanın gelişmesinde (Maddi-Manevi) en büyük engel nedir? Kapitalizmde?

"Üretim sosyalleşiyor fakat mal edinilme tarzı özel kalıyor" (V.İ.Lenin, Emperyalizm)

İnsan toplumun dış maddi ortamını teknik araçlarla kolektif aksiyon la (Birlikte Eylem) işlerken 'Ücret köleliğine' mahkum ediliyor. Bu maddecil baskılarda insanın iç (Manevi) ortamı teknik araçlara işlemesine ; insanı hayvandan ayıran en önemli şey olan bilinçli varlık olmasına engel olunup 'bilinç körlüğüne' mahkum ediliyor. İnsanın ücret köleliği bilinç körlüğüne kx mahkum edilmesi toplumun işlenip gelişmesini sağlayan kolektif aksiyon üretici gücünü engelliyor.

Kapitalizmde maddi ortam, teknik araçlarla topluca işleyen işçi sınıfıdır. Manevi ortamda geliştirip işlemiş , bilince çıkarmıştır. işçi sınıfının düşüncesi , ideolojisi vardır. "Ücret köleliğini" yıkıp insanın insanı sömürmediği bir düzen kurulması . Toplum varlığına insanın "bilinç körlüğünden" kurtulması bu düzenle sağlanmayacaktır. Bu düzeni getirecek güç, zor ve şiddet anlamlı insan üretici gücü (kolektif) aksiyonudur.